

bulteno

de Esperantista Klubo en Brno 1/1993 (203)

Co soudí Umberto Eco o esperantu

podle článků z časopisu italských esperantistů l'esperanto

Italský spisovatel Umberto Eco, nar. 1932, autor světoznámého románu Jméno růže (Il nome della rosa), významný semiotik (semiotika= nauka o znacích) na univerzitě v Bologni, po svých vystoupeních na pařížské univerzitě a ve dvou celostránkových interviewech v časopisech "Le Monde" a "La Stampa" vyjádřil přesvědčení, že Evropa musí chránit své národní, místní a menšinové jazyky. Sjednocená Evropa by i do budoucna měla zachovat svou dnešní jazykovou rozmanitost.

Ve svých vystoupeních v italském rozhlasu a v celostátním magazínu "L'Espresso" prohlásil, že by přijal esperanto, které by zabránilo, aby se země v jazykových otázkách podřizovaly jedna druhé a aby si navzájem vnucovaly své jazyky.

Ke stejnému problému se Umberto Eco vyslovil i na 5. semiotickém kongresu v La Coruni ve Španělsku. Prohlásil, že využití esperanta jako všeobecného dorozumivacího jazyka by umožnilo zachovat současný pestrý jazykový kolorit Evropy. Vyslovil se rovněž pro zavedení výuky esperanta ve školách, aby se s tímto moderním dorozumivacím prostředkem měly možnost seznámit již děti.

Mimo jiné řekl: "Opakuji své mínění, veřejně vyslovené, že esperanto by mělo hrát významnější úlohu - je užitečné samo o sobě a současně jako záštita národních jazyků".

K připomínce předsedy Španělského esperantského svazu, že je nutno připravit plán a cestu, aby politikové tuto myšlenku podpořili, odpověděl: "Ano, musí se najít účinnější a pevná cesta. Ze své vlastní zkušenosti říkám, že na svých častých cestách do mnoha zemí, hlavně ve Francii a v Německu, stále slyším stížnosti, že angličtina již překročila roli spojovacího jazyka a stala se vážným imperialistickým nebezpečím pro evropské národní jazyky, které již pod jejím vlivem podléhají. A já říkám: věc je jednoduchá, začněte u svých dětí. Začněte je učit esperanto a nebezpečí zmizí... Znáám hodnotu esperanta a ačkoliv sám nejsem esperantista, podporuji ho".

-jv-

Český esperantský svaz a Německý esperantský svaz uskuteční ve dnech 28.- 31. května 1993 v Karlových Varech první společný kongres
--

78. kongres esperanta se letos uskuteční ve Valencii, ve dnech 24.- 31.7.1993, v překrásném hudebním paláci, který je skvostem španělské architektury. Účastníci budou ubytováni podle svých finančních možností v komfortních hotelích, ale, za mírnější ceny, i ve studentských ubytovnách s plnou penzí. Předkongres se uskuteční v Barceloně ve dnech 20.- 23.7.1993. Zvláštností kongresu bude bezplatný banket pro všechny účastníky seznamovacího večera - speciální španělská mísa.

V esperantském vysílání Rádio Vaticana jsme si vyslechli poselství papeže Jana Pavla II. u příležitosti světového dne za mír. Stojí za zaznamenání, že šlo o první satelitní vysílání vatikánského rozhlasu.

S pozoruhodnou nabídkou titulů knih v esperantu přijede na první společný kongres Českého esperantského svazu a Německého esperantského svazu v Karlových Varech ruský vydavatel Alexandr Korženkov z Jekatěrinburgu (Jekaterinburg-14, pk.162). Jeho letošní nabídka obsahuje 15 titulů knih - překladů i děl vytvořených v esperantu. Ze zajímavých titulů jmenovitě uvádíme:

- **Michail Bulgakov: La Majstro kaj Margarita** (Mistr a Markétka) v překladu S. Pokrovského;
- **Anton Ĉeĥov: Sveda alumeto** (Švédská zápalka), více než 20 novel A.P.Čechova v překladech V.Kudrjaceva, A. Korženkova, A. Parfentjeva, A.Zagvazdina;
- **Josif V. Stalin: Marksismo kaj lingvoscienco** (Marxismus v jazykovědě), Stalinovy jazykovědné eseje z padesátých let, jejichž katastrofální důsledky jsou ještě v živé paměti ruských esperantistů, v překladu A.Korženkova – uváděné zasvěcenou předmluvou dr. Ulricha Linse;
- **Alexandr Sacharovi Superforta ambicio** (Fantastická ambice) originální novela o esperantském životě z roku 1913;
- **L.L.Zamenhof: Lingvaj respondoj** (Jazykové odpovědi) - reedice podle pařížského vydání z roku 1927;

Milovníky fantastické literatury potěší esperantské vydání slavného **Hobita J.R.R.Tolkiena** v překladu ~~Donald Harlowa~~ Christophera J. Gledhilla.

Albánské esperantské hnutí se znovuzrodilo a zkonsolidovalo v posledních dvou letech i v podmínkách všeobecné bídy. Dosáhlo zákonného schválení: byl založen Albánský esperantský svaz, vyšel svazový esperantský časopis, byla založena síť esperantských klubů s možnostmi vydávat knihy, učebnice a jiné publikace.

Organizace Celosvětové islámské esperantské hnutí (Tutmonda Islama Movado Esperantista - TIME) byla založena v minulém roce v Iránu. Adresa pro zájemce o informace a spolupráci: s-ro Gholam R. Abadi, P.O.Box 345-63515, Bandar Mahshahr, Irán.

Pacifický kongres esperanta, v pořadí již pátý, se uskutečnil loni v Čínském přístavním městě Čching-tao. Kongresu se zúčastnilo na 900 delegátů z 18 zemí. Kongres měl značný veřejný ohlas a rozhodně přispěje k dalšímu rozkvětu esperantského hnutí v Číně. Po celý týden, ve kterém kongres probíhal, vysílaly pekingský rozhlas a místní rozhlasová stanice v Čching-tao denně pětiminutové relace v esperantu a hymna esperantského hnutí "La Espero" byla zařazena do vysílání jako píseň týdne. Před hotelem "Esperanto" v Čching-tao byla v průběhu kongresu odhalena busta Dr.Zamenhova, první památník tvůrci esperanta v Asii.

Bezplatnou telefonní informační službu o esperantu v USA zavedli američtí esperantisté na zvláštní telefonní lince 800 z podnětu Angely Harlow, předsedkyně Ligy esperantistů v USA. Myšlenka propagovat esperanto právě tímto způsobem se ukázala nad očekávání úspěšná již po několika týdnech po zřízení zvláštní telefonní linky, na kterou lze bezplatně - neboť veškeré poplatky hradí Liga esperantistů - získat podrobné informace o esperantu, jazykových kursech, učebnicích a o místních klubech a kroužcích esperantistů. Zejména poté, co o esperantu a existenci telefonního čísla 800 informovaly některé místní listy (např. celostránkovou informaci přinesly chicagské Tribune), následovala doslova záplava telefonických dotazů a žádostí o podrobnější informace o esperantu. V šestém čísle loňského ročníku časopisu "Esperanto USA" shrnuje poznatky o této informační službě ředitel ústřední kanceláře ELNA (Esperanto League for North America) Mike Donohoo:

- lidé raději o informace bezplatně zatelefonují, než aby si o ně zažádali dopisem nebo na korespondečním lístku
- každý článek propagující esperanto v tisku by měl nabídnout možnost získat další bezplatné informace o esperantu, popř. bezplatné úvodní lekce esperanta, jinak je jeho účinek chatrný
- jestliže se objeví v novinovém článku informace o bezplatné informační telefonní službě, pak

k propagaci esperanta poslouží i články autorů, kteří nejsou z jakýchkoliv důvodů esperantu právě příznivě nakloněni, neboť mnoho čtenářů využije možnosti opatřit si o esperantu bezplatně další informace a pak lze pomocí rozesílaných letáček ve prospěch esperanta obrátit i ty nejnepříznivější reference a argumenty zakládající se na mylných nebo špatně pochopených informacích o esperantu

- lidé i v USA mají o esperanto zájem a chtějí se esperanto učit, stále rostoucí počet zájemců o kursy esperanta v USA jsou nejlepší odpovědí všem "jazykovým odborníkům" zpochybňujícím hodnotu a praktický význam esperanta
- úspěch bezplatné telefonní informační služby Ligy esperantistů v USA ukazuje, že esperantisté nejsou dostatečně připraveni uspokojit ve větším počtu zájemce o informace týkající se esperanta. Lze si představit, co by následovalo, kdyby informace o bezplatné telefonní informační službě ELNA přinesl některý ze sledovaných televizních pořadů. Následující vlna tisíců žádostí o bezplatné informace, tisícidolarové faktury za telefon a tisk propagačních materiálů, by pravděpodobně přivodily finanční fiasko esperantského hnutí v USA. Do budoucna je však nutno uvažovat podle finančních možností o rozšíření informační služby i zaměstnání placených informátorů.

(KaD - podle esperanto USA č. 6/1992)

Telefonické informace o esperantu můžete bezplatně získat také v čínském Šen-jangu, hlavním městě provincie Liaoning, kde byla v září minulého roku zřízena tato první čínská bezplatná telefonní informační služba o esperantu péčí místního podnikatele, esperantisty. Zprávu o tom přinesl časopis čínských esperantistů El popola Ĉinio, č. 1/1993.

Norské královské ministerstvo zahraničních věcí využívá esperanto s úspěchem pro zahraniční propagaci své země, svých historických, stavebních a kulturních památek a pro řadu informačních služeb. Norské království vydává v esperantu výpravné propagační publikace

Programo de la klubaj vesperoj

Ĉiumarde je la 18.30 horo

Aprilo

6.	750 jaroj de Brno	M.Malovec
13.	Klipero kun te-aromo	J.Procházka
20.	La I-a MaŜinfabriko kaj Esperanto	A. Balaš
27.	Historio de nia klubo en historietoj	J.Vondroušek

Majo

4.	Sur Danubo al Jalta (diapozitivoj)	J. Handlová
11.	Maja pluveto - horeto de versoj	M. Lorková
18.	Alternativaj metodoj de kuracado	Š. Roušková Říčany u Prahy
25.	Prononcado de Esperanto	Mgr.Z.Hršel

Junio

1.	Akva araneo - argiroleto	RNDr.E.Wohlgemuth
8.	Vizito de Usono (diapozitivoj)	J. Veit (Ing.K.Daněk) West Hartford, USA
15.	Saharo (diapozitivoj)	C.Martins Roubaix, Francio
22.	Doktoro Johano Faŭsto (pup teatro el magnetofona bendo)	M. Malovec
29.	Antaŭferia kunveno - kantado, poezio, muziko	komune

III. pracovní setkání VERDA HELPO

pořádá sekce ochrany přírody ve dnech 14.- 28. srpna 1993 v Sobotíně na Šumpersku. Podle zájmu a počtu účastníků se bude jednat o týdenní až čtrnáctidenní brigádu při rekonstrukci zotavovny pro děti z dětských domovů a míst postižených emisemi a při úpravě jejího okolí. Ubytování ve stanech s podsadami, strava zdarma, resp. za práci. Přihlášky posílejte na adresu: **Stanislav Droppa, Sídliště 546/B, 788 14 Rapotín.**

Letecky s KAVA—PECH na Kongres SAT

se můžete vypravit do bulharského Kazanlaku 13.- 22. srpna 1993. Ing. Petr Chrdle a jeho soukromá konzultační a vzdělávací agentura nabízí všem, kteří se chtějí zúčastnit kongresu SAT, skupinový letecký zájezd s tímto programem:

13.8.: let Praha - Sofia, ubytování, večerní prohlídka města

14.8.: vlakem do Kazanlaku, účast na programu kongresu

21.8.: vlakem z Kazanlaku do Sofie, volno, nocleh v hotelu

22.8.: let Sofia - Praha

Předpokládaná cena: pro členy SAT 9.600,- Kč, pro nečleny SAT 10.400,- Kč (bude ještě upřesněno).

Kromě toho umožňuje KAVA-PECH platbu účastnických poplatků na kongres těm, kteří dají přednost individuální dopravě na kongres. Přihlášky a žádosti o podrobnější informace pište na adresu: **Ing. Petr Chrdle, Anglická 878, 252 29 Dobřichovice; tel.-fax (02) 201641.**

67. kongres SAT (Sennacieca Asocio Tutmonda) v roce 1994 se uskuteční ve Strážnici ve dnech 16.- 23.7.1994. Veřejně se tak u nás představí esperantská organizace, která na 41 let byla v Československu umlčena a vytačena prakticky do ilegality. Pro účastníky kongresu bude připraven bohatý kulturní folklorní program, návštěvy muzeí, vinných sklípků atp. Při této příležitosti bude v poštovním provozu užíváno příležitostné propagační razítko s textem v esperantu. Podrobnější informace můžete získat na adrese: Vláda Hasala, p.s. 34, 696 62 Strážnice.

Letní semestr esperanta na státní univerzitě v San Francisku má již v USA své jméno a tradici. Letos se uskuteční v době od 28.6. do 16.7. Za tři týdny výuky posluchač zaplatí 321 \$ a za ubytování dalších 640 \$. Letos budou v San Francisku vyučovat: David J. Jordán, profesor antropologie Kalifornské univerzity v San Diegu, Mark Fettes, bývalý šéfredaktor časopisu Světové esperantská asociace "Esperanto" a ruský lingvista, člen Akademie věd v Moskvě, PhDr. Boris Kolker.

Ve Francii byl vydán obsáhlý francouzsko-esperantský slovník v rozsahu téměř 1000 stran. Na přednášce v proslulé Collège de France jej posluchačům představil Umberto Eco.

15. esperantské setkání "Turismaj Tagoj" (TUTA'93) v Žilině se uskuteční ve dnech 1.- 7. srpna 1993. Pro účastníky je připraven program ve třech skupinách (podle výkonnosti), nebo celodenní výlety autobusem. Pro všechny účastníky je zajišťován výlet do Demänovské jeskyně. Poplatek pro členy Českého esperantského svazu činí 110 DM, lze však platit i slovenskými korunami. Žádosti o podrobnější informace a přihlášky zasílejte do 15.6.1993 na adresu: Esperanto-Klubo, Box B-152, 012 41 Žilina, Slovensko.

Fond Elfo - literární esperantská nadace, dosáhl podle posledního výpisu z účtu dne 24.2.1993 částky 3.221,80 Kč. Na fond přispěli: Anna Sniegoňová z Třince, Rostislav Podepřel z Veverské Bitýšky a členové Klubu esperantistů v Brně - Josef Vondroušek, Miroslav Malovec a Ing. Karel Daněk. Děkujeme! Podle edičního plánu postupují přípravné práce k vydání Čapkovy

"Války s mloky" (na tisk zatím nepostačují finance) a vlastního životopisu Karla IV. (dokončuje se zpracování textu na počítači).

Esperantský časopis přátel přírody "La Migranto" si můžete objednat v České republice u nového zástupce, jímž se stal Vlád'a Hasala, p.s. 34, 696 62 Strážnice. Předplatné pro ročník 1993 činí 45,- Kč.

Setkání ICEM, Mezinárodního hnutí moderní výchovy, organizují esperantisté v Pardubicích - Rybitví ve dnech 14.- 23.7.1993. Členové Českého (a Slovenského) esperantského svazu zaplatí za účast 2.500 Kč. Žádosti o podrobnější informace a přihlášky do 15.5.1993 zasílejte na adresu: Jarmila Rýznarová, Na Okrouhlíku 953/21, 530 03 Pardubice.

Mezinárodní skautský esperantský tábor "SKOLTO 1993" se uskuteční ve dnech 3.-13.8.1993 u Opavy. Program typicky skautský, poplatek 1200 Kč. Přihlášky a bližší informace získáte na adrese: Jan Pisala, E.Krásnohorské 1, 746 01 Opava.

Čtrnáct dní dovolené s esperantem, v přátelském mezinárodním prostředí v přírodě u Vranovské přehradě, můžete strávit v Letním esperantském táboře Lančov (4.-17.7., 18.-31.7., 1.-14.8.). Přihlášky zasílejte na adresu: ESPERANTO, 674 01 Třebíč.

Skizoj pri la historio de japana literaturo

(laŭ s-ino Hasegaŭa Teru - la fina daŭrigo)

KOOŜOKU-IĈIDAIOTOKO, "unua amaĵisto" (1686), estas ĉeno de seksaj aventuroj kun virinoj kaj viroj, kiujn travivas Jonosuke (Mondulo) dum 54 jaroj ekde sia sesa jaro: li intimiĝis kun 3017 virinoj kaj 725 viroj, fine li ekiris al Virina Insulo kun 7 amikoj-amaĵistoj en ŝipo Amajo por akiri novan plezuron.

KOOŜOKU-IĈIDAIONNA, "unua amaĵistino" (1686); diversaj seksaferoj seninterropme sinsekvis, dum la heroino spertis preskaŭ ĉiujn flankojn de ina vivo: ŝi estis edzino, kudristino, korteganino, vulgara muzikistino, publikulino ktp. La senlaca Jonosuke kuris al reala plezuro aktive, sed ŝi vole-nevole falis en kotan abismon, fariĝis bonzino kaj vidis en la templo, ke la tieaj 500 araĥanoj havas vizaĝojn kvazaŭ de ŝiaj viroj.

KOOŜOKU-GONIN'ONNA, "kvin amaĵistinoj" (1686), estas tre ŝatataj kvin memstaraj noveletoj pri iomete platona amo de juna paro.

Post la jaro 1686, kiam la registaro malpermesis eldonadi amaĵajn novelojn, Saikaku ŝanĝis la materialon al la monavida vivo de urbanoj (Kalkulado en la Koro, Japana Ĉiama Trezortenejo ktp.) kaj al la vivo samuraja, kiu estis fremda por li, kaj tial lia akra plumo fariĝis obtuza.

EĴIMA-Kiseki (1667-1736) prezentas al ni tipajn karakterojn de la tiamaj gejunuloj en la verkoj SEKEN-MUSUKO-KATAGI (Fila Karaktero) kaj SEKEN-MUSUME-KATAGI (Filina Karaktero).

SANTOO-Kjooden (1751-1815) montris sian talenton en noveloj malĉastejaj kaj historiaj.

ĴUPPENŜA-Ikku (1766-1831), komika novelisto, en sia ĉefverko TOOKAIDO-HIZAKURIGE (Vojaĝo sur Krura Ĉevalo tra Tookajdoo) priskribas komikajn malsukcesojn de du naivaj optimistoj dum longa vojaĝo.

ŜIKITEI-Samba, alia komika novelisto, en la verkoj UKIJO-BURO (Popola Banĵo) kaj UKIJO-DOKO (Popola Barbirejo) prezentis jam modernan realisman novelon. En banejo kaj barbirejo la japana popolo kondutas plej sencere monie, la aŭtoro kaptis interparolojn de multspecaj homoj.

Poste la komika novelo intencis rompi la enuon de la vivo per elpensitaj ŝercoj kaj erotiko, aperis malsana dekadencia literaturo.

TAKIZAÚA-Bakin (1767-1848) estas okulfrapa escepto. Kvankam de kelkaj malŝatata kiel "komizo de registaro", li tamen fariĝis tre populara danke al moraleco, heroismo kaj precipe lerta strukturo. Historiajn rakontojn' li vestis per simpla morala koncepto "bono kaj malbono, ambaŭ havas neprán repagon". Lia ĉefverko estas ĈINZEIJU-MIHARIZUKI, sed pli grandan popularecon atingis SATOMI-HAKKENDEN (Biografio de 8 Hundoj de Satomi), la plej ampleksa verko en Japanio, en kiu superhoman rolon ludas por restarigi sian mastran familion ok herooj, kiuj naskiĝis inter hundo kaj virino kaj simboligis ok moralajn normojn.

UEADA-Akinari (1732-?), klasika utaisto, verkis ankaŭ 9 novelojn en UGECU-MONOGATARI, en kiu li priskribis timigajn kaj misterajn aferojn: en malluma monto interparolas homo kaj mortinto, serpento en virina aspekto obsedas viron, skeletiĝantan sanktan bonzon kaptis samseksema amo...

D. Dramliteraturo

El "Ĵoruro", sinteza arto konsistanta el vortoj, muziko kaj marionetoj, komence kun simpla kaj kruda teksto kaj brava heroo amata de senklera publiko, evoluis vera literaturo.

ĈIKAMACU-Monzaemon (1653-1724) donis grandan progreson al Ĵoruro. La plej populara estis KOKUSENJA-GASSEN (Kokusenja Militas), kiu instigis la popolon admiri, surpriziĝi, ridegi kaj larmi. La aŭtoro direktis sian plumon al la urbana vivo kaj literature sukcesis, kvankam kiel varmkora idealisto li beligis la realon preninte "amon" kiel ĉeftemon. Sur la scenejo plej ofte aperas urbano kaj publikulino kiel geamantoj, kiuj faras "ŝinĵuu" (komuna sinmortigo de geamanta paro). En la unua verko ŜONEZAKI-ŜINĴUU la geamantoj simple "ŝinĵuu"-as pro rabita mono. En MEIDO-NO-HIKJAKU (Kuriero el Alia Mondo) ludas gravan rolon ankaŭ la patra amo. En la plej fama ŜINĴUU-TENNOAMIĴIMA larmopetas Osan la amatinon de sia edzo, la publikulinon Koharu, ke ŝi apartiĝu de li. La amo edzina kaj patrina de Osan kortuŝas Koharu-n, ŝi mensoge perfidas la amaton, kiu indignas, koleras, malĝojas, fine larmas antaŭ la edzino. Osan tre amas lin kaj devas konfesi ... Estas tre malseka la tero, kiun por la lasta fojo tuŝas li kaj Koharu en nokta vualo ...

ONNAGOROŜI-ABURAJĴIGOKU (Ora Infero) havas karakteron de soci-tragedio; estas priskribita procedo ĝis hommortigo de junulo, kiu fariĝis kanajlo pro hejma cirkonstanco, kaj bildigita la amo de duonpatro kaj patrino al li.

ENAMI-Kaion sukcesis surscenigi raciajn virinojn ekster flora malĉastejo.

TAKEDA-Izumo, kiu mem movis marionetojn, donis dramecon al prezentado de "Ĵoruroj", pro kio liaj verkoj ĝis nun konservas sian vivon.

Poste "Ĵoruro" komencis kadukiĝi, ĉar unuflanke ĝi ŝanĝiĝadis ĉiam pli al muzika "kanto-Ĵoruro", kaj aliflanke leviĝas "dramo" en vera senco (kabuki). La refreŝigon de Ĵoruro alportis ĈIKAMACU-Hanĵi, kaj la lastan brilon ellasis HIRAGA-Gennai, senbrida geniulo, novelisto kaj sciencisto.

CURUJA-Namboku (1754-1829) gajnis popularan favoron man- en mano kun famaj aktoroj, kiam kabuki-teatraĵo ĝuis sian floradon en Edo. Lia reprezenta verko estas JOCUJA-KAIDAN (Aperajo en Jocuja): Iemon havas malbelegan edzinon Oiŭa, kiun li abomenis, turmentis kaj fine mortigis.

Oiŭa fariĝis aperaĵo kaj malbenis lin (terurigaj scenoj tiam tre plaĉis).

KAŬATAKE-Mokuaml (1816-1893) aperis kvazaŭ por likvidi la antaŭajn kabuki-dramojn. Li surscenigis kavalirecajn rabistojn kaj moralajn dramojn.

Klub esperantistů, pošt. Příhr. 154, 657 54 Brno 2

Schůzky s programem v úterý večer ve Spojklubu, Šilingrovo nám. 3/4, boční vchod z ulice Dominikánské.

* BULTENO *

Věstník Klubu esperantistů v Brně je vydáván od roku 1952,

Toto číslo připravili: Josef Vondroušek, Mgr. Zdeněk Hršel,
Miroslav Malovec, Ing. Karel Daněk, Mgr. Milena Picková

NOVINOVÁ ZÁSILKA

Podávací pošta Brno 2

Snížené výplatné povoleno 7.3.1990

JmŘS Brno, č.j. P/3 - 2982